

De griezelige geschiedenis van
ziek & gezond

Dood of genezen

Wist jij dat
sommige
dokters vroeger
levensgevaarlijk te
werk gingen?

Zagen en boren

Moet je 'onder het mes'? Dan word je verdoofd of in slaap gebracht. De dokter gebruikt moderne apparatuur om je te opereren. Maar vroeger werd er zonder verdoving flink gezaagd en geboord...

Gat in je hoofd

Meer dan 8500 jaar geleden boorden dokters soms zonder verdoving een groot gat in je hoofd. Waarom? We hebben geen idee! Misschien wilden ze zo boze geesten uit een hoofd laten gaan. We weten wel dat het een erg pijnlijke en gevaarlijke behandeling was. Maar toch bleven dokters het heel lang doen. Pas een paar honderd jaar geleden stopten ze ermee.

Naald en draad

6000 jaar geleden hechtten chirurgen wonden al met naald en draad. De naald was van bot gemaakt. De draad was gemaakt van een pees van een dier of van de vezels van een plant.

Nieuwe neus

In de 16de eeuw was dokter Tagliacozzi in Italië beroemd. Als je neus bij een zwaardgevecht afgehakt werd, maakte hij een nieuwe neus. De dokter naaide je arm vast aan je neus en hoopte dat er nieuwe huid op de plek van je neus ging groeien. Je liep zo maanden rond!

Een licht en een donker been

In de 3de eeuw was het been van een geestelijke in Constantinopel heel erg ontstoken. De geestelijke droomde toen dat twee bekende heiligen (Cosmas en Damianus) zijn been afhakten. Ze hakten ook een been van een lijk. Dat naaiden ze vast aan het lijf van de geestelijke. Maar... het lijk was van een donkere man. Dus de geestelijke had nu een licht en een donker been. Wat een nachtmerrie!

Nieuwe neus 2

Sushrut leefde 2800 jaar geleden in India. Hij is de oudste **plastisch chirurg** die we kennen. In India werden in die tijd als straf neuzen afgehakt. Dokter Sushrut maakte dan een nieuwe neus. Hij sneed een lapje huid van je kaak los, sloeg dat om en hechtte het vast. Zo kreeg je een nieuwe neus.

Een slecht humeur

Griekse, Romeinse en middeleeuwse dokters dachten dat je ziek werd als je te veel van een bepaald lichaamssap had, bijvoorbeeld slijm. Zo'n sap noemden ze een *humor* (meervoud: *humores*). Deze dokters wilden mensen genezen door de balans van lichaamssappen te herstellen.

Potje met plas

Sommige middeleeuwse dokters keken naar, roken aan en proefden van je plas. Zo zouden ze ontdekken wat voor ziekte je had. Onzin? Niet helemaal. Als urine zoet ruikt, kan dat een aanwijzing zijn dat je suikerziekte hebt.

Welk humeur heb jij?

Hoe wist een dokter welke *humor* uit balans was? Hij keek vooral naar wat je ophoestte: gal, slijm of bloed. Een slechte *humor* maakte je lichaam ziek én zorgde dat je een slechter karakter ('humeur') had. Bij elke *humor* hoorde een bepaald soort weer en seizoen.

A gele gal

Jij hebt vast wel eens halfverteerd eten met geel sap uitgebraakt. Dat sap is gele gal. Vroeger dachten dokters dat je dan een leverprobleem had. Want daar slaat je lijf gal op. Je karakter was dan driftig, energiek of **impulsief**. Bij gele gal hoort droog, warm weer en het seizoen zomer.

B bloed

Als je een bloedneus had of bloed ophoestte, had je volgens de dokters een hartprobleem. Je karakter was dan hartelijk, creatief en blij. Bij bloed hoort warm, vochtig weer en het seizoen lente.

C slijm

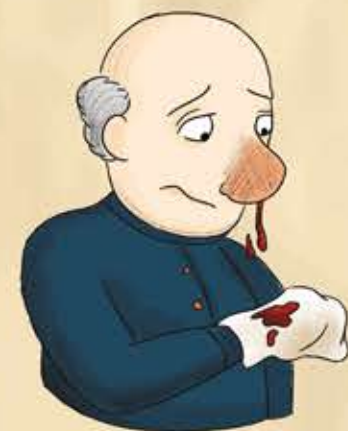
Slijm kun je ophoesten of uitniezen. De dokters vonden dat je bij te veel slijm verlegen, geduldig, nadenkend of lui van karakter was. Bij slijm hoort koud, nat weer en het seizoen winter.

D zwarte gal

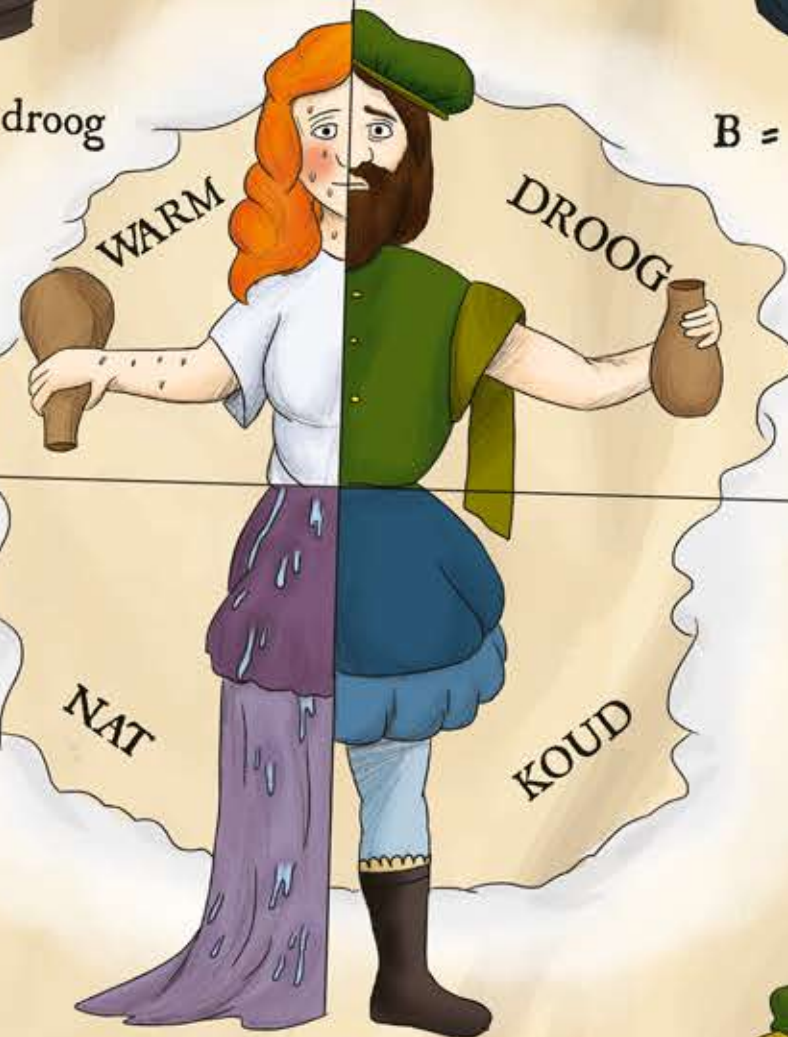
Niet gegeten en toch overgeven? Dan spuug je zwarte gal uit. Dokters dachten dat je dan een probleem met je **milt** had. Je was dan zwartgallig (somber), serieus of nauwkeurig van karakter. Bij zwarte gal hoort koud, droog weer en het seizoen herfst.

A = warm en droog

B = warm en nat

C = koud en nat

D = koud en droog

De griezelige geschiedenis van ziek & gezond

Dood of genezen

Ga jij als je ziek bent naar de dokter? Vroeger keken mensen wel uit! Dokters wilden je wel beter maken, maar de manier waarop ze dat deden was soms pijnlijk of zelfs levensgevaarlijk. Ook in het ziekenhuis was je je leven niet zeker. Vaak was het voor een zieke de vraag of hij dood of levend naar huis zou gaan...

- Wat was een barbier en waarom liet hij zieken bloeden?
- Hoe werden gebroken benen en armen vroeger recht gezet?
 - Waarom verkochten mensen lijken aan dokters?

In dit boek ontdek je door welke behandelingen zieken vroeger soms meer dood dan levend bij de dokter vandaan kwamen. Van slangengif tot de allereerste verdoving bij de tandarts. Lees alles over de griezelige geschiedenis van *dood of genezen*!

Boeken in deze serie:

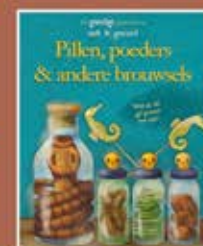
978-94-6341-261-2

978-94-6341-264-3

978-94-6341-262-9

978-94-6341-263-6

corona

9 789463 412643

www.arsscribendi.nl